

Kompetence orgánů ochrany veřejného zdraví ve stavbách pro bydlení

Stavby pro bydlení zahrnují rodinné domy, bytové domy, byty umístěné v polyfunkčních domech a ojedinělé byty v dalších objektech. Ve výše uvedených objektech je prioritou zajistit zdravé životní podmínky zejména v místech, kde se osoby zdržují nejčastěji. Takovými místy jsou **obytné místnosti**, nikoli např. koupelny, WC, haly, chodby a kuchyně s plochou menší než 12 m².

Kompetence Hygienické stanice hlavního města Prahy (dále jen „HSHMP“), jakožto věcně a místně příslušného orgánu ochrany veřejného zdraví v Praze, jsou vymezeny zákonem č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů. Podle současné právní úpravy se kompetence HSHMP ve stavbách pro bydlení omezují na ochranu zdraví před nepříznivými účinky hluku, vibrací, neionizujícího záření a na kontrolu jakosti dodávané pitné a teplé vody.

Zvláštní kapitolou jsou opatření v ohnisku nákazy a provedení ohniskové ochranné dezinfekce, dezinfekce a deratizace (při výskytu vybraných infekčních chorob, hmyzu a hlodavců).

V případě nově vznikajících objektů určených k bydlení je HSHMP v pozici tzv. dotčeného správního orgánu. Vydává závazná stanoviska, která jsou podkladem pro rozhodování místně příslušného stavebního úřadu. Více informací naleznete v příloze.

Ochrana zdraví před hlukem

Ochrana zdraví obyvatel obytných objektů před hlukem se netýká obecně všech situací, které mohou být obtěžující. Hygienické limity **nejsou stanoveny zejména pro tyto zvuky**:

- **Zvuk související s běžným užíváním bytu nebo rodinného domu** (hraní na hudební nástroje, pohyb v bytech, hlasové projevy lidí a zvířat, zvuk domácích spotřebičů, používání sanitárních předmětů, zvuk spojený s provozem otopné soustavy, zvuk působený při údržbě zahrady, drobné kutilství atd.);
- **Hlasové projevy lidí a zvířat mimo veřejné produkce hudby pořádané uvnitř budovy** (veřejnou produkcí hudby není ozvučení provozovny určené k vytváření zvukové kulisy a provoz restauračních zahrádek);
- **Veřejné hudební a jiné produkce pořádané mimo budovy;**
- **Zvuk z akustického výstražného nebo varovného signálu souvisejícího s bezpečnostním opatřením;**
- **Zvuk působený přelivem povrchové vody přes vodní dílo sloužící k nakládání s vodami;**
- **Zvuk působený v přímé souvislosti s činností související se záchranou lidského života, zdraví nebo majetku, řešením mimořádné události, přípravou jejího řešení nebo prováděním bezpečnostní akce nebo mimořádné vojenské akce;**
- **Zvuk působený odbíjením zvonů či hodin;**
- **Zvuk zařízení určených ke zvýšení komfortu vnitřního prostředí bytů** (např. dodatečně instalované jednotky chlazení).

Zajištění ochrany zdraví před hlukem řeší HSHMP v následujících případech, pro které jsou stanoveny nařízením vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací, ve znění nařízení vlády č. 217/2016 Sb. (dál jen „nařízení vlády“), hygienické limity:

- Stacionární zdroje hluku související s provozem budovy (výtahy, garážová vrata, park lifty, výměňkové a přečerpávací stanice, transformátorové stanice, strojovny VZT zařízení a chlazení, rekuperační jednotky, tepelná čerpadla, technologická zařízení provozoven atd.);
- Veřejné hudební produkce pořádané v budovách (např. diskotéky, hudební kluby, taneční zábavy);
- Hluk technických zdrojů umístěných mimo vlastní budovu, hluk z provozu výrobních celků, provozoven, parkovišť, střelnic, kamenolomů, překladišť, vlakotvorných prací, čerpacích stanic pohonných hmot, automyček apod.;
- Hluk ze silniční a tramvajové dopravy, železnice, metra, letiště;
- Hluk ze stavební činnosti.

Sleduje se dodržení hygienických limitů hluku v tzv. **chráněném vnitřním prostoru stavby** (obytné místnosti), **v chráněném venkovním prostoru stavby** (před okny obytných místností určených k větrání místnosti), **v chráněném venkovním prostoru** (nezastavěné pozemky – plocha ostatní, nikoli zahrady).

Ochrana zdraví před vibracemi

Podobně jako u hluku jsou nařízením vlády upraveny i nejvyšší přípustné hodnoty **vibrací**. Jde o faktor, který činí problémy v obytných objektech ve srovnání s hlukem v mnohem menší míře. V bytech nesmějí být instalovány stroje a zařízení o frekvenci 4-8 Hz, při kterých tělo nebo jeho části rezonují. V naprosté většině případů se zdroje vibrací nachází mimo obytnou budovu a do obytných prostor se šíří podlahou. Zdrojem vibrací může být nákladní doprava, tramvajová doprava, provoz metra, v ojedinělých případech i např. stavební stroje, velké výrobní celky.

Postup HSHMP při šetření podnětu/stížnosti na hluk/vibrace

Pověření zaměstnanci HSHMP zkompletují dokumenty, které mají k dispozici ze své úřední činnosti a v případě podezření, že zdroj hluku je provozován v prostorech, které nejsou užívány v souladu s kolaudačním rozhodnutím, kolaudačním souhlasem nebo jiným opatřením stavebního úřadu nebo jde o nepovolené zařízení, žádají o součinnost místně příslušný stavební úřad. Pokud jde o stavbu nebo zdroj užívaný v souladu s právními předpisy, provedou pověření zaměstnanci HSHMP **místní šetření**, při kterém zpravidla navštíví podatele, zjistí podrobnosti provozu zdroje hluku, jeho charakter, umístění, možnosti případného měření a **rozhodnou, zda bude měřením prověřeno plnění hygienických limitů hluku**. Dále rovněž určí měřící místa a dobu měření hluku (limit je rozdílný pro denní a noční dobu, přičemž noční doba je 22:00 – 6:00 hod.)

Vlastní měření se provádí v rámci státního zdravotního dozoru (SZD) a ve většině případů vyžaduje součinnost podatele, (měření v obytné místnosti, před oknem obytné místnosti, na chráněném pozemku). Měření provádí pracovníci zdravotního ústavu (v případě HSHMP jde o Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem) za přítomnosti pověřeného zaměstnance HSHMP obvykle bez přítomnosti a předchozí vědomosti provozovatele zdroje hluku, aby nemohlo dojít k ovlivnění běžného provozu zdroje hluku. Informaci o provedeném měření obdrží provozovatel zdroje hluku teprve po provedení měření.

Po zpracování protokolu o měření hluku a jeho vyhodnocení je provozovatel seznámen s výsledky měření. V případě, že je prokázáno překročení hygienických limitů hluku, následuje sankční řízení a provozovatel zdroje hluku musí navrhnout technická, organizační nebo další opatření, která zajistí, aby

hluk po úpravě hygienické limity nepřekračoval. V krajním případě lze pozastavit provoz nebo používání zdroje hluku, a to do doby odstranění závady.

Ochrana zdraví před neionizujícím zářením

Neionizujícím zářením se pro účely ochrany veřejného zdraví rozumí elektrická a magnetická pole a elektromagnetické záření o frekvenci do $1,7 \cdot 10^{15}$ Hz.

Ve stavebních pro bydlení přichází v úvahu ochrana veřejného zdraví v případě elektronických komunikací, tzv. základnových stanic. Provozovatel stacionárního zdroje neionizujícího záření sítě elektronických komunikací v obytné zástavbě je povinen vypracovat dokumentaci, ve které dokládá výpočtem, případně měřením, dodržení nejvyšších přípustných hodnot neionizujícího záření z hlediska možné expozice fyzických osob. Tuto dokumentaci předkládá k posouzení OOVZ. V případě, že je při posouzení dokumentace zjištěno, že by např. při souběhu provozu více zařízení došlo k potenciálnímu překročení nejvyšších přípustných hodnot, je předkladatel dokumentace vyzván k úpravě polohy, výšky, orientace jednotlivých antén, tak, aby bylo vyhověno zákonným požadavkům v místech, kam by mohli vstupovat obyvatelé domu.

Nejvyšší přípustné hodnoty pro fyzické osoby jsou stanoveny tak, že je prakticky vyloučeno poškození zdraví obyvatel bytů. Je však třeba upozornit na zákaz vstupu do bezprostřední blízkosti antén.

V případě, že máte pochybnosti o tom, zda byla příslušná základnová stanice posouzena HSHMP, lze vznést dotaz na místně příslušnou pobočku HSHMP a přesně specifikovat, kde je základnová stanice umístěna.

Obytné objekty a pitná voda

Obytné objekty musí mít zajištěnu dodávku vody dle stavebních předpisů, a to buď individuálně (vlastní studna) nebo napojením na veřejný vodovod. V případě vodovodu ručí za kvalitu pitné vody provozovatel vodovodu pouze do místa přívodu vody do obytného objektu („pata“ domu).

Příloha

Věcná působnost HSHMP jako dotčeného správního orgánu ve stavebním řízení

Podle § 82 odst. 2 písm. i) zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, HSHMP náleží *plnit úkoly dotčeného správního úřadu podle § 77 citovaného zákona.*

HSHMP plní úkoly dotčeného správního orgánu pokud jde o:

- dodržení hygienických požadavků na stavby vodovodů podle zákona č. 258/2000 Sb. a prováděcích právních předpisů;
- dodržení hygienických požadavků na stavby přírodních a umělých koupališť a saun podle zákona č. 258/2000 Sb. a prováděcích právních předpisů, popř. zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 361/2007 Sb., pokud se na ně vztahují;
- dodržení hygienických požadavků na stavby škol a školských zařízení zapsaných do školského rejstříku, jak je definuje školský zákon (s výjimkou zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, školských poradenských zařízení a zařízení školního stravování), zařízení sociálně výchovné činnosti, zařízení pro děti vyžadující okamžitou pomoc, provozovny živností, jejichž náplní

- je péče o děti do 3 let věku nebo výchova, výuka anebo mimoškolní vzdělávání dětí nad 3 roky věku, mateřské školy, školy a zařízení odborného vzdělávání nezapsané do školského rejstříku, prostory a místnosti pro poskytování služeb péče o děti v dětské skupině nad 12 dětí; zařízení určená pro zotavovací akce nebo školy v přírodě podle zákona č. 258/2000 Sb. a prováděcích právních předpisů, popř. i zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 361/2007 Sb., pokud se na ně vztahují;
- hygienické požadavky na prostory a místnosti pro provoz zařízení pro poskytování služeb péče o dítě v dětské skupině do 12 dětí podle § 15 zákona č. 247/2014 Sb. podle zákona č. 258/2000 Sb., nařízení (ES) č. 852/2004, nařízení vlády č. 361/2007 Sb., pokud se na ně vztahují;
 - dodržení hygienických požadavků na zdravotnická zařízení a pobytová zařízení sociálních služeb podle zákona č. 258/2000 Sb. a prováděcích právních předpisů, popř. i zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci, pokud se na ně vztahují;
 - provozovny stravovacích služeb v rozsahu § 23 odst. 1 zák. č. 258/2000 Sb. z hledisek zákona č. 258/2000 Sb., nařízení (ES) č. 852/2004, popř. i zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 361/2007 Sb., pokud se na ně vztahují; ostatní potravinářské podniky na základě zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 361/2007 Sb., s přihlédnutím k nařízení (ES) č. 852/2004;
 - stavby, které jsou zdrojem hluku nebo vibrací z hlediska jejich dopadu na chráněné venkovní prostory, chráněné venkovní prostory stavby a chráněné vnitřní prostory stavby podle zákona č. 258/2000 Sb. a prováděcích právních předpisů;
 - bytové domy, rodinné domy, stavby pro předškolní a školní výchovu a vzdělávání, zdravotnická zařízení, veškeré stavby sociálních služeb a funkčně obdobné stavby z hlediska ochrany před hlukem nebo vibracemi;
 - stavby stacionárních zdrojů neionizujícího záření sítě elektronických komunikací v obytné zástavbě podle zákona č. 258/2000 Sb. a prováděcích právních předpisů;
 - stavby dalších provozů z hledisek požadavků na pracovní prostředí podle zákona č. 309/2006 Sb. a nařízení vlády č. 361/2007 Sb.;
 - zřízení veřejného pohřebiště a krematoria podle zákona č. 256/2001 Sb.